

Oslo 11.09.2021
Vår ref.: JLDL1052

SØKNAD OM DRIFTSSTØTTE FRA VELFERDSTINGET

For 2021 fikk Jussbuss 300 000 kroner i støtte fra Velferdstinget. Vi takker for støtten, og søker herved om videre støtte for 2022. Pengene har vært et viktig bidrag i jusstudentenes arbeid med å fremme interessene til ressursvake klienter gjennom både juridisk bistand i enkeltsaker og rettspolitisk arbeid.

Jussbuss søker med dette om kr. 350 000 i driftsstøtte for 2022.

Søknaden vil i det videre gi en redegjørelse for Jussbuss' virksomhet drevet av og rettet mot studenter. Punkt 1 gir en kort innledning om Jussbuss. Punkt 2 redegjør for hvordan Jussbuss drives av studenter, mens punkt 3 viser hvordan vår rettshjelp kommer studenter til gode. I punkt 4 gis det en oversikt over planlagte aktiviteter for 2022. I punkt 5 redegjøres det kort for vår økonomiske situasjon og behovet for støtte fra Velferdstinget.

1. Kort om Jussbuss

Jussbuss er et studentdrevet rettshjelpstiltak som gir gratis rettshjelp til sosialt og økonomisk vanskeligstilte mennesker. I 2020 mottok vi 4502 saker.

Jussbuss ble startet av jusstudenter i 1971, blant annet som en reaksjon på at jussen tjente de sterkes interesser, samtidig som jusstudiet var veldig teoretisk lagt opp. Jussbuss jobber i dag etter fire formål: yte konkret rettshjelp til utsatte grupper i samfunnet, bedre klientenes rettsstilling ved å jobbe rettspolitisk, drive forskning og være et praktisk undervisningstilbud for juridiske studenter.

Medarbeiderne i Jussbuss er delt inn i fire grupper som jobber med hver sine rettsområder. I dag behandler vi saker innenfor utlendingsrett, sosial- og trygderett, husleierett, arbeidsrett, gjeldsrett og fengselsrett. Jussbuss møter studenter med saker innenfor de fleste av rettsområdene vi arbeider med.

2. Jussbuss drives av studenter

Jussbuss består av 22 medarbeidere som jobber fulltid og 12 medarbeidere som jobber deltid som allerede er ferdig med sin fulltidsperiode. Hvert semester ansetter vi opptil 12 nye medarbeidere, og disse gjennomgår en periode på ett år med fulltidsarbeid, og ett semester med deltidsarbeid. Alle saksbehandlere er jusstudenter som har tatt fri fra studiene for å jobbe frivillig i Jussbuss. I tillegg er daglig leder også jusstudent.

Studentene jobber både med saksbehandling, rettspolitikk og drift. Jussbuss har flat struktur, og dette gir hver medarbeider et stort ansvar for driften og utviklingen av Jussbuss. For eksempel har alle medarbeiderne, inkludert daglig leder, en stemme hver i vårt øverste organ Plenum, hvor vi blant annet vedtar budsjettet vårt.

De nye medarbeiderne gjennomgår et omfattende opplæringsopplegg, både felles og i gruppene. Studentene som allerede har jobbet i et halvt år får en fadderrolle, som innebærer mer ansvar, blant annet ved deltakelse i styret. Det siste semesteret i Jussbuss har studentene som jobber deltid hovedansvaret for den rettslige opplæringen av de nye medarbeiderne. I tillegg deltar de på de ukentlige saksbehandlingsmøtene hvor vi gjennomgår alle sakene gruppa jobber med og blir enige om hvordan sakene skal løses.

Jussbuss har i utgangspunktet ingen ekstern kontroll med rettshjelpen vi gir. Vi har en faglig leder på UiO som vi kan ta kontakt med dersom vi trenger det, men det aller meste løses internt på Jussbuss. Dette gir studentene mye ansvar og mestring, samtidig som det er en god forberedelse på livet etter studiene. Slik praktisk erfaring er ikke en integrert del av studieløpet. Dette gjør opplæringen som skjer på Jussbuss til et unikt supplement til studieløpet.

Det rettspolitiske aspektet ved Jussbuss er også et viktig supplement til studiet. Studentene utvikler en god evne til å tenke kritisk, og lærer mye om jussens rolle i samfunnet. Gjennom vårt rettspolitiske arbeid løfter vi problemstillingene vi møter i saksbehandlingen til et høyere, politisk nivå.

I tillegg til erfaringen studentene får med saksbehandling, rettspolitikk og organisasjonsdrift, mener vi at Jussbuss sammen med JURK representerer et tilbud om et sosialt og faglig miljø som ellers ikke ville vært tilgjengelig for jusstudentene. For mange er Jussbuss en motvekt til det etablerte miljøet på juridisk fakultet, og vi tilbyr faglig innsikt i rettsområder og juridiske problemstillinger som ellers behandles helt overfladisk eller ikke i det hele tatt i løpet av studiet. For mange er oppholdet i Jussbuss av stor betydning for senere yrkesvalg.

Jussbuss representerer en faglig støtte også for studenter på juridisk fakultet som ikke jobber her, idet vi arrangerer debatter, seminarer o.l. som er åpne for andre. Vi erfarer at våre debatter er godt besøkt av jusstudenter. Ved å sette søkelys på rettsområdene vi jobber med bidrar vi til å vise at det finnes et annet arbeidsmarked og fagmiljø enn det som får mest oppmerksomhet på fakultetet ellers, og dette er viktig for mange selv om de aldri jobber i Jussbuss eller JURK.

Mange studenter får et nytt perspektiv på jussen etter å ha jobbet i Jussbuss. Vi ser stadig at studenter velger å skrive masteroppgave om et tema de har jobbet med på Jussbuss. Gode avhandlinger som omhandler våre rettsområder trykkes i stensilserien vår. Stensilserien består derfor i stor grad av avhandlinger skrevet av studenter. Dette utgjør en stor del av Jussbuss' forskningsvirksomhet. Avhandlingene sendes til relevante samarbeidspartnere, beslutningstakere og politikere, og brukes i vårt påvirkningsarbeid.

Studentene jobber mye for lav lønn. I 2020 jobbet studentene i gjennomsnitt 40 timer i uka det semesteret hvor de jobbet fulltid, og fikk betalt for 13,5 av disse. Vi regner med at medarbeiderne vil jobbe omtrent like mye i løpet av 2020, muligens noe mer da vi forventer økt mengde henvendelser så raskt vi kan gjenoppta vår oppsøkende rettshjelp. Dermed er 69 % av arbeidet som utføres på Jussbuss frivillig innsats. Månedslønna tilsvarer ca. 1500 kr. mindre enn fullt studielån. Jussbuss har som målsetting å kunne gi medarbeiderne lønn tilsvarende det månedlige beløpet fra Lånekassa, slik at inntektssituasjonen ikke blir så ulik det året man jobber i Jussbuss.

3. Jussbuss gir rettshjelp til studenter

3.1 Saksbehandling

Studenter er en gruppe i samfunnet som ofte er i en økonomisk svakere stilling. Likevel kommer de aller fleste studenter borti situasjoner av juridisk art, og en del trenger juridisk bistand til å løse disse problemene. I 2020 oppga 348 (7,7%) av våre klienter at de var medlem av SIO. Det er en liten oppgang fra 2019. Vi registrerer ikke opplysninger om studenter som ikke er medlem av SiO, så den reelle andelen av klientene som er studenter må antas å være høyere. Vi anslår at omtrent 10 % av våre klienter er studenter. I det følgende vil det gjennomgå eksempler på rettslige utfordringer Jussbuss oftest bistår studenter med.

3.1.1 Husleie

Vi ser at den vanligste sakstypen hos klienter som oppgir å være medlem av SiO er husleiesaker, og at 33% av henvendelsene fra SiO-medlemmer gjelder dette rettsområdet. De aller fleste studenter leier bolig i løpet av studietiden. Jussbuss opplever at det finnes en del useriøse aktører på leiemarkedet, samtidig som de som rammes er helt avhengig av utleierne sine for å ha et sted å bo. Husleiesaker er derfor et prioritert område blant studentklientene våre.

Eksempelsak husleie

Klienten skulle flytte ut av kollektiv. Hun hadde hatt individuell kontrakt, husleiegaranti, og ingen tidligere problemer i leieforholdet. Fire av fem romkamerater skulle flytte ut samtidig. Ved utflytning oppsto tvist med utleier om utvask.

Romkameratene delte vaskingen mellom seg. Klienten skulle blant annet vaske ut av et kjøleskap. Hun hadde fått beskjed om at ufullstendig utvask ville medføre et gebyr på kr 1500,-.

Etter vaskingen gikk utleier gjennom leiligheten med klienten og påpekte at det var fuktskader på gulvet ved kjøleskapet. Disse måtte skyldes klientens utvask, hevdet utleier. Klienten mente imidlertid at skadene hadde vært i leiligheten fra før hun flyttet inn. Utleier påpekte også lekkasje fra fryseren, og krevde at klienten betalte for utskifting av parkett, totalt kr 14 400,-.

Saken gikk til Husleietvistutvalget, og klienten vår trengte hjelp med å bestride kravet.

Vi utredet spørsmålet etter husleieloven § 10-3, og kom til at boligen med fuktskadene var i samme stand som ved overtakelse. Det innebar at klienten vår ikke var ansvarlig for utgifter til ny parkett. Subsidiært vurderte vi om det forelå en mangel etter § 10-2, og om denne ikke skyldtes alminnelig slit og elde. Vi kom til at fuktskadene var mangler som ikke skyldtes alminnelig slit og elde, og at de heller ikke var mangler utleier etter kontrakten pliktet å utbedre. Utleier kunne imidlertid ikke kreve mer enn maks kr 9 587 for utskifting av parkett.

På bakgrunn av utredningen tilbød vi klienten å skrive tilsvar til Husleietvistutvalget. Primært anførte vi at klienten skulle frifinnes for ansvar, og subsidiært at utleier ikke kunne kreve mer enn kr 9 587 for utskifting av parkett.

Klienten ble frifunnet.

3.1.2 Arbeidsrett

De fleste studenter er avhengige av en deltidsjobb ved siden av studiene for å få endene til å møtes. Jussbuss mottar ofte klienter som har problemer med useriøse arbeidsgivere. I 2020 mottok Jussbuss 539 saker om arbeidsrett, hvorav 45 var medlemmer av SiO.

3.1.3 Studietillatelse

På utlendingsrettsgruppa er det observert en økning i antall studenter som trenger bistand med utlendingsrettslige spørsmål. En del studenter er statsborgere i andre land og er i Norge for å studere. Blant disse har vi sett en del saker om avslag på fornyelse av oppholdstillatelse for å fullføre studiene.

Rettspolitikk, oppsøkende arbeid og rettsinformasjon

Jussbuss har en egen gruppe som kalles Studentgruppa, som jobber oppsøkende mot studenter på flere ulike måter. Vi har stått på stand på blant annet Høgskolen i Oslo og Akershus, Blindern og Juridisk fakultet. Som følge av korona og tilhørende restriksjoner har det blitt begrensede muligheter med oppsøkende virksomhet på denne måten. Når tiltakene nå er lettet er imidlertid arbeidet med stands og tilstedeværelse i gang igjen. Slik rettsinformasjon er viktig for å forebygge vanskelige rettslige situasjoner for studenter. I 2016 utarbeidet vi en egen brosjyre om oppholdstillatelse for å studere og arbeide, og en egen «Studentbrosjyre» som gir informasjon om juridiske temaer som vi ser at studenter ofte lur på. Denne er tilgjengelig på våre nettsider. Vi har også en brosjyre spesielt myntet på internasjonale studenter, om oppholdstillatelse for studier og arbeid.

Vi jobber også politisk med saker som gjelder særlig for studenter. Blant annet uttalte vi oss om husleierettigheter ved semesterstart i år og hadde oppslag både i Universitas og andre medier. Tidligere i år har vi også tatt opp temaer som forbrukslån og arbeidsrett. Ved å ta opp disse temaene rettspolitisk, bidrar vi til å spre informasjon om temaer som angår mange studenter, i tillegg til at vi blir synlige som et sted man kan henvende seg hvis man får problemer med for eksempel utleieren sin. I tillegg kommer press på politiske beslutningstakere om å bedre situasjonen til de aktuelle gruppene.

4. Planlagte aktiviteter i 2022

Avventende saksmottak

Vi har faste saksmottak i våre lokaler på mandager kl. 17-20 og tirsdager kl. 10-15. På disse mottakene mottar vi klienter både fysisk, over telefon og digitalt ved at saker sendes inn via våre nettsider.

Oppsøkende saksmottak

Jussbuss har saksmottak utenfor våre lokaler på flere steder hvor vi basert på erfaring tror vi kan møte potensielle klienter. Vi planlegger å ha oppsøkende virksomhet i tilknytning til studiesteder og studentboliger, i tillegg til informasjonsforedrag på store fellesforelesninger som ex.phil og introduksjonsforelesninger. I tillegg retter vi oss mot studenter via sosiale medier. Vi besøker også jevnlig andre steder som ikke er rettet mot studenter, som for eksempel voksenopplæringssenter, asylmottak, slumstasjonen, Caritas, og Møtestedet. Fengselsgruppen drar på saksmottak til fengsler på Østlandet hver uke. Vi har også en oppsøkende uke en gang hvert semester hvor alle medarbeiderne oppsøker klienter som vi ikke når i det daglige.

Videre vil jobbe med å være enda mer tilgjengelige for studenter via sosiale medier.

Seminar

Jussbuss er en del av «Kritisk juss»-bevegelsen, og deltar i den forbindelse årlig på KROM-konferansen og Rettspolitisk forenings høstseminar. Vi skal også delta på et fellesseminar med de andre studentdrevne rettshjelpstiltakene i Norge. Her møter studentene andre engasjerte jusstudenter, og lærer av hverandres erfaringer. Jussbuss arrangerer også to rettspolitiske internseminar i året, hvor vi planlegger de rettspolitiske prosjektene vi skal jobbe med det kommende semesteret, og skolerer medarbeiderne i rettspolitiske arbeidsmetoder som for eksempel politisk påvirkningsarbeid. I tillegg avholder vi hvert semester seminar med de ulike gruppene og kullene for å diskutere utviklingen av Jussbuss, og et seminar med hvert kull i slutten av semesteret for å forberede medarbeiderne på den nye rollen som fadder eller deltidsmedarbeider.

Kurs og opplæring

Studentene som jobber i Jussbuss får mange tilbud om kurs og besøk hos ulike samarbeidspartnere og motparter. Vi besøker jevnlig Kontoret for fri rettshjelp, Husleietvistutvalget, Namsmannen, Likestillings- og diskrimineringsombudet, Bastøy fengsel, UDI, Pasient- og brukerombudet og Trandum utlendingsinternat. Utlendingsrettsgruppa deltar hvert år på et utlendingsrettskurs arrangert av Juristenes utdanningssenter, fengselsgruppa deltar på kriminalpolitisk konferanse, husleie- og gjeldsgruppa besøker forbrukerrådet, og sosial-, arbeid- og trygderettsgruppa deltar på forhandlingskurs. Når vi mottar nye medarbeidere gjennomføres en opplæringsuke med eksterne folk med ulik tilknytning til Jussbuss, for blant annet å forberede medarbeiderne på etiske dilemmaer som kan oppstå i saksbehandlingen i Jussbuss. Til slutt har vi satt av penger til eksterne kurs i budsjettet som medarbeiderne kan søke penger fra hvis de har et kurs de ønsker å delta på.

Rettspolitik

Debatter

Jussbuss arrangerer minst åtte debatter i året. Debattene avholdes på steder hvor det er lett å finne oss, og er åpne for alle, herunder studenter.

Rettspolitisk uke

Hvert semester avholdes rettspolitisk uke, som er satt av til rettspolitisk arbeid. I de rettspolitiske ukene møter vi politikere, motparter og samarbeidspartnere, skriver artikler til media og utarbeider brosjyremateriell.

Fredagspils

Fredagspils arrangeres minst fire ganger hvert semester. Fredagspilsen er et sosialt og rettspolitisk arrangement, der vi inviterer eksterne til å snakke om sitt rettspolitiske prosjekt. Her inviteres ikke bare fulltidsmedarbeidere. Også tidligere generasjoner jussbussere, hovedsakelig de som fortsatt er studenter, deltar også her.

Skrivegruppa

Jussbuss har faste skriveavtaler med flere tidsskrifter, og leverer artikler dit jevnlig. Per nå har vi avtale med Pacta, Injuria, Juristkontakt og Advokatbladet. Pacta og Injuria retter seg mot jusstudenter. I tillegg skriver vi artikler, kronikker og kommentarer til andre aviser, som for eksempel Aftenposten, Dagbladet, VG, Dagsavisen, Klassekampen og Universitas.

Høringsuttalelser

Jussbuss er fast høringsinstans for flere saksområder. I 2020 leverte vi 34 skriftlige hørings svar og deltok på to muntlige høringer. Dette er en oppgang fra året før. Jussbuss opplevde at Regjeringen sendte ut svært mange høringer med særdeles kort frist under korona. Å svare på høringer gir studentene et godt innblikk i jussens samfunnsrolle, samtidig som vi taler våre klienters sak når nye lover foreslås. Vi har fortsatt dette arbeidet i 2021. I 2022 skal vi fortsette å være aktive bidragsyttere i høringsprosessene, og svare på alle høringer som er relevante for vårt arbeid.

Menneskerettighetsarbeid

NGO-forum

NGO-forum er et samarbeidsforum for NGOer som jobber med menneskerettigheter på ulike måter. Jussbuss deltar i arbeidet med oppfølgingen av Norges forpliktelser etter en rekke konvensjoner.

Internasjonal avdeling

Jussbuss får en rekke henvendelser om vår organisasjon og måte å drive et rettshjelpstiltak fra universiteter i andre land, særlig fra Øst-Europa. Derfor har vi en internasjonal gruppe som arbeider for å støtte andre lignende tiltak. Dette kan bidra til å bedre rettssikkerheten og skape arenaer for relevant erfaring for jusstudenter i andre land. Grappa drar på ca. to turer i året. I 2021 har vi gjennom EØS-midlene hatt et samarbeid med en portugisisk rettshjelpsorganisasjon, Pro Bono, og har gjennomført et webinar i den forbindelse. I tillegg har begge organisasjonene vært på utveksling hos hverandre.

5. Jussbuss' økonomiske situasjon

Lønnsutgiftene utgjør den desidert største delen av Jussbuss' budsjett, men de er likevel svært lave sammenlignet med hva det ville kostet å drive en slik virksomhet med reelle lønninger. Lønningene er også svært lave sammenlignet med hva studentene ville blitt kompensert for i en annen jobb. For at det skal være mulig for studentene å sette av et helt år til fulltidsarbeid hos oss er det helt nødvendig at arbeidet kompenseres med noe lønn. Timelønnen er lav, og det frivillige innslaget betydelig, som vist over. Jussbuss mener derfor at vi driver med svært gunstige lønnsutgifter.

Jussbuss søker Velferdstinget om driftsstøtte. Jussbuss får driftsstøtte fra flere forskjellige bidragsyttere, og på grunn av vår virksomhets karakter er det vanskelig å skille ut akkurat hvilke midler som går til studentrettet aktivitet og hvilke midler som går til andre tiltak. Vi håper derfor dere kan se overordnet på hvilke tiltak vi gjør for studenter og vår økonomiske situasjon ellers.

Den desidert største inntektskilden til Jussbuss er driftstilskuddet vi får bevilget over statsbudsjettet via Justisdepartementet. Andre bidragsyttere er blant annet Oslo kommune, Akershus fylkeskommune og Bergesenstiftelsen.

Mesteparten av bevilgningene våre er avhengig av politiske beslutninger. Fra og med budsjettåret 2021 har Jussbuss og alle rettshjelpsorganisasjoner blitt flyttet ut av statsbudsjettet, og får bevilget midler fra Statens sivilrettsforvaltning. Samtidig som dette ble gjort er det åpnet for at enhver organisasjon som oppfyller de objektive vilkårene kan tildeles støtte av den samme potten – en pott som ikke er økt. For 2020 opplevde vi et opprinnelig

kutt på kroner 451 792. Etter klageomgangen endte kuttet på kroner 165 190. Vår økonomiske situasjon avhengig av at den til enhver tid sittende regjering ønsker å bruke penger på å støtte oss. Dette gjør driftssituasjonen usikker. I tillegg til kuttet for inneværende år opplevde vi i 2017 at støtten vår ble truet da Justisdepartementet ville kutte støtten vår med 20 prosent. Vi fikk tilslutt innvilget et høyere beløp enn vi så for oss. Allikevel oppleves støtten som noe usikker. Vi har budsjettet med støtte tilsvarende det vi fikk for 2020 fra justisdepartementet. Dette kuttet er også hvorfor Jussbuss i år har søkt høyere støtte fra Velferdstinget enn vi gjorde i fjor. En stabilt høy støtte fra Velferdstinget vil bidra til å ivareta noe stabilitet i vår økonomi.

Jussbuss har valgt å søke om kr. 350 000 for 2021. En slik støtte vil innebære ca. 5 % av vårt budsjett. Vi håper dere kan se dette i sammenheng med andelen av våre klienter som oppgir å være medlem av SIO (5,2%), og den verdien Jussbuss har for studenter ellers.

Vi håper at dere finner det formålstjenlig å støtte vårt arbeid med og for studenter. Vi stiller på tilskuddsmøtet for å utdype søknaden og svare på eventuelle spørsmål. Ellers er det bare å ta kontakt med undertegnede dersom dere lurere på noe.

Vennlig hilsen
for Jussbuss

Ole Martin Juul Slyngstadli
Daglig leder
Telefon: 22 84 29 30
Mob.: 92 02 52 01